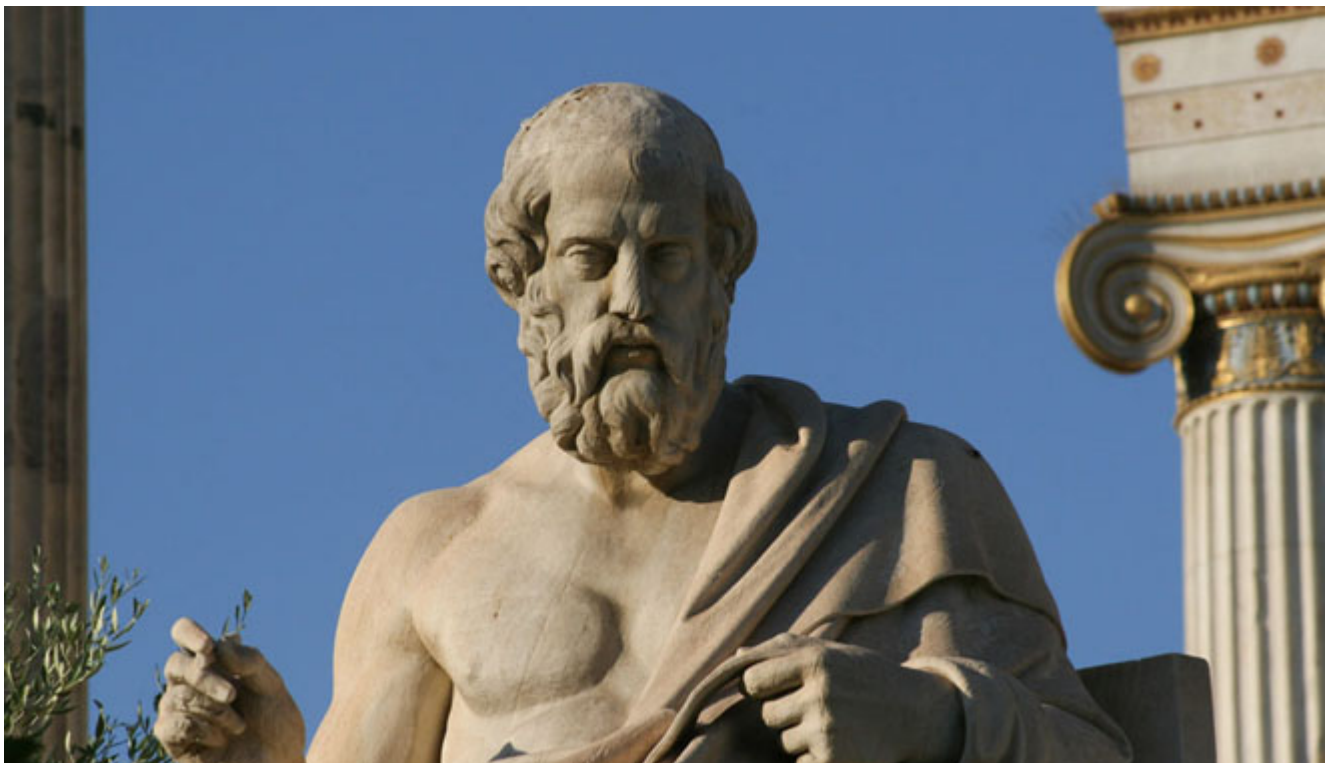
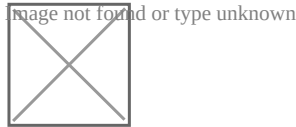

Η ελληνική φιλοσοφία στήριξε την Αναγέννηση (Αγγελική Αναγνώστου, MSc Φιλοσοφίας)

/ [Πεμπτούσια](#)

Σχετικά με τις συνήθειες αντιπαραβολές του Μεσαίωνα απέναντι στην Αναγέννηση, δεν υφίσταται μια ισοτιμία όρων, καθώς από τη μία η Αναγέννηση «διαθέτει θετικό αξιολογικό περιεχόμενο», ενώ ο Μεσαίωνας στιγματίζεται από την «αδυναμία σαφούς και πλήρους κατανόησής του». [\[1\]](#) Συνεπώς, η φιλοσοφία της Αναγέννησης στηρίζεται άμεσα στην ελληνική φιλοσοφία. Παράλληλα η σύνδεση του ουμανισμού και της φιλοσοφίας της φύσης της εποχής, συνδέεται με την πρόσληψη του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη.[\[2\]](#)

Όπως αναφέρει ο Στείρης, πολλοί ερευνητές «προσπαθούν να εντάξουν τη φιλοσοφία της Αναγέννησης στο πλαίσιο ενός νέου πλατωνισμού, τον οποίο αναφέρουν αφελώς ως νεοπλατωνισμό», καθώς αποτελεί ένα φαινόμενο της εποχής εκείνης το οποίο αποτελούσε μια πιο σύνθετη φιλοσοφική σκέψη και «όχι αναπαραγωγή του αρχαίου νεοπλατωνισμού». [\[3\]](#) Από την άλλη, η φιλοσοφία της

Αναγέννησης είναι συνυφασμένη με το ουμανιστικό ρεύμα το οποίο είχε ως σημείο εκκίνησής της τον Πετράρχη και τον Βοκκάκιο και πηγάζει από το ενδιαφέρον για την κοσμική ρωμαϊκή λογοτεχνία (λατινικός ουμανισμός).[\[4\]](#)

Ανάμεσα στους λόγιους της εποχής βρίσκονται αντίστοιχα οπαδοί της αριστοτελικής και της πλατωνικής φιλοσοφίας. Οι περισσότεροι ουμανιστές της Ιταλίας έτειναν περισσότερο προς τον πλατωνισμό ο οποίος είχε μέσα στην φιλοσοφική του προέκταση κάτι το άγνωστο, το οποίο φάνταζε ιδανικό για τα δεδομένα της ουμανιστικής κίνησης. Στη Δύση όμως είχε επικρατήσει η αντίληψη ότι ο Αριστοτέλης ήταν ο φιλόσοφος που ευθυγραμμίζοταν με την επίσημη διδασκαλία της εκκλησίας. Οι αντίπαλοι της διδασκαλίας αυτής αναζητούσαν κάτι νέο στον πλατωνισμό.[\[5\]](#) Αυτήν ακριβώς την αντίθεση μέσα στο ουμανιστικό πνεύμα, έρχεται να μετριάσει ο Giovanni Pico della Mirandola, ο οποίος προβάλλει με έναν ιδιαίτερο τρόπο, την πάγια φιλοσοφική του θέση η οποία βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τον διαχωρισμό πλατωνικής και αριστοτελικής μεταφυσικής.[\[6\]](#)

[\[1\]](#) Γεώργιος Στείρης, «Από τον Ύστερο Μεσαίωνα στην Αναγέννηση. Συνέχεια ή ρήξη; Η μαρτυρία της φιλοσοφίας», Στο Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Τομ. ΜΑ` (2009-10), Αθήνα 2010, σ. 129.

[\[2\]](#) Jens Hoyrup, *Human Sciences: Reappraising the Humanities Through History and Philosophy*, SUNY Press, New York Albany 2000, σ. 86.

[\[3\]](#) Γεώργιος Στείρης, ό.π., σ. 139.

[\[4\]](#) Jens Hoyrup, ό.π., σ. 87.

[\[5\]](#) Ό.π., σσ. 93-96.

[\[6\]](#) Giovanni Pico Della Mirandola, *On the Dignity of Man*, μτφρ. Charles Glenn Wallis, Paul J.W. Miller & Douglas Carmichael, Hackett Classics, US 1998, σ. xxiv.

Το παρόν κείμενο είναι το τρίτο μέρος της εργασίας της Αγγελικής Αναγνώστου, MSc Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με τίτλο «Φιλοσοφία των μέσων χρόνων και της αναγέννησης»

[Διαβάστε το προηγούμενο μέρος **εδώ**](#)

Στην εν λόγω εργασία, επιχειρείται μια προσπάθεια ώστε να αναδειχθούν οι βασικές επιχειρηματολογίες δύο σημαντικών φιλοσόφων του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης, γύρω από το οντολογικό ζήτημα των εννοιών του όντος και της ουσίας. Από τη μία πλευρά θα αναδειχθούν οι βασικές αρχές της

οντολογίας του Ακινάτη μέσα από το έργο του *De ente et essentia* και από την άλλη θα αναφερθούν οι βασικές αρχές της ουμανιστικής σκέψης του *Pico della Mirandola* (επάνω στο οντολογικό πάντα ζήτημα) όπως αυτές διατυπώνονται στο έργο του *De Ente et Uno*.

Σε ένα πρώτο επίπεδο, εξετάζεται η σχέση φιλοσοφίας και θεολογίας την περίοδο του Μεσαίωνα, καθώς και οι ο ρόλος των Αράβων φιλοσόφων στην μετάφραση των αριστοτελικών και πλατωνικών έργων. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, δίνονται οι βασικές αρχές τόσο της ακινάτειας φιλοσοφίας, όσο και της αναγεννησιακής φιλοσοφίας του *Pico*, επάνω στο ζήτημα της σχέσης *Ενός* και *Είναι*, όπως ακριβώς παρουσιάζονται στα εν λόγω έργα τους. Σε ένα τρίτο και τελευταίο επίπεδο, θα δοθούν οι βασικές γραμμές της σκέψης των δύο φιλοσόφων και θα αναδειχθούν τα βασικά συμπεράσματα σχετικά με την οντολογία τους.